

مدیریت مدرسه محور

در هزاره سوم

مؤلفین:

احمد کیا

دبیر آموزش و پرورش شهرستان کردکوی

مدیر دبیرستان

سید علی حسینی نوذری

ارشد تحقیقات آموزشی

دبیر آموزش و پرورش شهرستان ساری

سردشناسه : کیا، احمد، ۱۳۵۳.
عنوان و نام پدید آور: مدیریت مدرسه محور در هزاره سوم / مؤلفین: احمد کیا، سید علی حسینی نوذری.
مشخصات نشر : ساری: علیم نور، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری : ۱۴۶ ص. : جدول، نمودار.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۶۹-۹-۹
وضعیت فهرست نویسی : فیبا.
یادداشت : کتابنامه
موضوع : مدیریت مدرسه محور
موضوع : مدرسه ها- مدیریت و سازماندهی
موضوع : مدیران مدارس
موضوع : آموزش و پرورش
موضوع : بیست آموزش
شناسه افزوده : حسینی نوذری، سید علی، ۱۳۵۴.
رده بندی کنگره : LB۲۸۰۶ / ۳۵ / ۱۳۹۰
رده بندی دیویی : ۳۷۴۷
شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۴۷

شناسنامه کتاب

- ◀ نام کتاب: مدیریت مدرسه محور در هزاره سوم
- ◀ مؤلفین: احمد کیا، سید علی حسینی نوذری.
- ◀ تایپ، امور رایانه و صفحه بندی : سیده فاطمه فضلی.
- ◀ طرح روی جلد: سیده فاطمه فضلی.
- ◀ ویراستار: دکتر سید ابراهیم ساداتی.
- ◀ تیراژ: ۵۰۰ نسخه.
- ◀ ناشر: انتشارات علیم نور .
- ◀ نوبت چاپ اول: ۱۳۹۳.
- ◀ چاپ و صحافی: پیشگام
- ◀ قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال.

کلیه ی حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری و ترجمه برای ناشر محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۶۹-۹-۹ ISBN: 978-600-94069-9-9

مرکز پخش: مازندران- ساری خیابان حزب الله- نبش کوچه شهرداری - انتشارات علیم نور.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش گفتار (۱).....	۸
پیش گفتار (۲).....	۱۱
فصل اول: مدرسه محوری (تعاریف؛ دیدگاه ها؛ نقش ها و رهنمودها و .)	
مقدمه.....	۱۷
بیان مسئله.....	۱۸
ضرورت و اهمیت.....	۱۹
تعریف مفاهیم و اصطلاحات.....	۲۲
مدیریت مدرسه محور.....	۲۳
دیدگاه طرفداران مدیریت مدرسه محور.....	۲۸
چرا مدیریت مدرسه محور.....	۲۹
نقش مدیران و معلمان در سیاست مدرسه محوری.....	۳۰
تاریخچه مدیریت مدرسه محور.....	۳۱
گام های کسب موفقیت در مدیریت مدرسه محور.....	۳۳
مزایای مدیریت مدرسه محور.....	۳۴
معایب مدیریت مدرسه محور.....	۳۶
موانع و مشکلات مدیریت مدرسه محور در ایران.....	۳۷
اقدامات آموزش و پرورش ایران در راستای سیاست مدرسه محوری.....	۳۸
رهنمودهایی برای سیاست گذاری و اجرای طرح مدیریت مدرسه.....	۴۰
مدیریت مدرسه محوری در برخی از کشورهای جهان.....	۳۹
مدیریت مدرسه محور در کانادا.....	۴۳
مدیریت مدرسه محوری در انگلستان.....	۴۴

۴۵	مدیریت مدرسه محوری در ایتالیا
۴۶	مدیریت مدرسه محوری در ژاپن
۴۷	ابعاد مدیریت مدرسه محور از دیدگاه صاحب‌نظران ایرانی
۴۹	ابعاد مدیریت مدرسه محور از دیدگاه صاحب‌نظران غیر ایرانی
۵۲	نتیجه‌گیری

فصل دوم: رسالت‌های مدرسه

۵۷	مقدمه
۵۸	مفهوم رسالت مدرسه
۵۹	اهمیت و ضرورت رسالت مدرسه
۶۱	تبیین رسالت مدرسه
۶۲	بیانیه رسالت
۶۳	رسالت تربیتی و علمی مراکز علمی
۶۴	رسالت مدرسه و میراث فرهنگی
۶۴	دیدگاه‌های مختلف درباره رسالت مدرسه
۶۸	رسالت تربیتی سازمان آموزش و پرورش
۶۹	رسالت و هدف نهایی تعلیم و تربیت
۷۵	مشارکت و مدرسه محوری
۷۸	نقش مدیر در مشارکت بیشتر معلمان
۸۳	تفاوت میان ابعاد تعهد
۸۳	فرآیند ایجاد تعهد سازمانی
۸۴	راهکارهایی برای افزایش تعهد سازمانی
۸۴	چگونگی ایجاد وجدان کاری و تعهد در سازمان‌ها
۸۶	تعهد اسلامی
۸۹	نتیجه‌گیری

فصل سوم: ارائه مدل توانمندسازی مدیران مدارس

براساس مدل مفهومی سه شاخگی (3c)

مقدمه	۹۸
مدل مفهومی پژوهش	۹۸
عراحی مدیریت مدرسه محور	۱۰۱
نگین مدیریت دانش در مدارس	۱۰۲
مفهوم مدیریت دانش	۱۰۳
مدیریت دانش در مدارس	۱۰۴
بهبودی مدیریت دانش	۱۰۶
مدل مدیریت دانش در مدارس	۱۰۷
مدل GAMO	۱۰۷
موانع مدیریت دانش در مدارس	۱۱۰
نتیجه	۱۱۱
شاخص‌های عملکرد استاندارد مدارس	۱۱۲
نتیجه‌گیری فصول	۱۱۷
ابعاد و مولفه‌های نظام مدیریت مدرسه محوری بر اساس مدل مفهومی	۱۱۷
رویکرد مدیریت خود گردان (مدرسه محور)	۱۲۷
پیشنهادهای	۱۳۱
منابع و مآخذ	۱۳۲

پیشگفتار (۱)

اکنون پا در هزاره‌ی سوم نهاده‌ایم در نگاهی پویا و استراتژیک به تحولات عظیم جهانی در عرصه‌های مختلف با بصیرت‌های نوینی روبه‌رو هستیم که ریشه‌های عمیق در نیازهای غیر قابل انکار امروز و فردای زندگی بشر در تاریخ تفکرات ۸۶ میلیارد تجارب انسانی‌را دار است. آری تفکرات ما در مورد هستی‌شناسی، ماهیت انسانی، اخلاقیات، سیاست‌ها، اقتصادها، مدیریت‌ها و بویژه نظام تعلیم و تربیت همواره در سیر زمان در خوش تغییر و تحول بوده است.

عصر ارتباطات، عصر اطلاعات، عصر گفتگوی تمدن‌ها، گفتگوی بین‌الملل و گفتگوی بینادیان است چرا که در این عصر، انسان دانا، انسان تواناست و به گفته‌ی متفکر و شاعر بزرگ ایرانی مولوی:

اقتضای جان چوایند لاگهی است
بر نه آینه بود جان شقوی است
چون در جوار حیان بیشتر
از چه؟ زان برون دارد خیر

دوره‌ی کنونی تاریخ، به عصر انفجار اطلاعات تبدیل شده است و این که اظهار می‌شود حدود ۸۵ درصد از دانشمندان و محققان تمام اعصار در عصر حاضر زندگی می‌کنند، نشانه‌ی گسترش شتابان حجم اطلاعات است. مراکز املدهای آن انفجار علوم و دانش‌هاست به طوری که ۹۰ درصد از تمامی دانش‌ها و اطلاعات طول تاریخ بشر در عصر ما تولید شده است. چون آموزش و پرورش عامل اساسی توسعه‌ی علمی و اقتصادی به شمار می‌رود و یک فرایند مستمر می‌باشد، لازم است برنامه‌ریزی آموزشی جزء جدایی ناپذیر برنامه‌ریزی محسوب شود و بخش‌های گوناگون خدمات آموزشی باید طوری منسجم باشند که کیفیت آموزش و پرورش را برای فراگیران، فراهم ساخته و شرایط زندگی آنان را بهبود بخشند. در عصر هزاره سوم دانش بشری در آموزش و پرورش کشورهای پیشرفته موضوع مدرسه محوری از اهمیت خاصی برخوردار است و توانسته‌اند مشکلات را حل نموده و با اجرای آن موجب توانمند شدن مدرسه شوند.

با فراهم نمودن زمینه‌های تصمیم‌گیری آموزشی در یک مدرسه، می‌توان به استفاده موثر از منابع محدود مدرسه و تقویت مشارکت محلی در اداره امور دست یافت و افراد می‌توانند از انرژی خود به منظور بهبود و توسعه جامعه خود بیشتر استفاده نموده و باعث نوآوری و خلاقیت در عملکرد خود شوند. مدیریت مدرسه محور که از تصمیم‌گیری مشارکتی برخوردار است و هدف اصلی آن بهبود عملکرد مدرسه و ارتقاء کیفیت آموزشی به منظور پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان می‌باشد.

مدیریت مدرسه محور یا تصمیم‌گیری مشارکتی عبارت است از: تمرکززدایی پایدار مسئولیت و تصمیم‌گیری در نظام آموزشی، انتقال اقتدار تصمیم‌گیری، ارتقاء کیفیت آموزش، دستیابی به فرایند جهانی شدن آموزش و پرورش، ارزشیابی مستمر از فعالیت‌ها، بورس‌آزخورد و دستیابی به اهداف مدیریت کیفیت و در نتیجه تغییر حرکت از بی‌توجهی به برنامه‌ریزی جهت ارتقاء کیفی. مدیریت مدرسه محور به منزله عاملی برای افزایش اثربخشی و کارایی آموزش و پرورش در مدارس تلقی می‌شود اما به راسی چه زمانی به اجرای این نوع مدیریت در مدارس کمک می‌کند اجرای مدیریت مدرسه محور موجب تغییر نقش‌ها و مسئولیت کارکنان مدرسه و سازماندهی اداره آموزش و پرورش منطبق با لحاظ اندازه، کارکرد، و وظایف می‌گردد. در واقع پژوهش در زمینه مدرسه محوری از چند راه‌هایی است که می‌تواند اهمیت این مسئله را برای نظام آموزشی ما آشکار سازد زیرا مطالعات انجام شده در این زمینه در کشور ما چندان چشمگیر نبوده و بنابراین هنوز اهمیت موضوع برای دست اندرکاران تعلیم و تربیت روشن نشده است.

مدرسه محوری می‌تواند یکی از سیاست‌هایی باشد که چهره نظام آموزشی مدارس ما را دگرگون می‌سازد. مدرسه محوری به افراد شایسته و واجد صلاحیت اجازه می‌دهد که در مدارس تصمیماتی را اتخاذ کنند که موجب بهبود یادگیری می‌شود و موجب خلاقیت و نوآوری در طراحی برنامه‌ها می‌گردد همچنین مدرسه محوری منجر به بودجه‌بندی واقع بینانه، بهبود روحیه مطمئن، تشویق نوآوری‌های محلی، انعطاف‌پذیری در امور آموزش و پرورش و تقویت احساس مسئولیت، دریافت بازخورد نسبت به بخش

سیاست‌ها و اهداف کلان، آموزش و پرورش و تشخیص توافقات و مخالف‌ها و بی‌تفاوتی‌ها جامعه محلی نسبت به سیاست‌های آموزش در قالب برنامه‌ریزی و مدیریت مدرسه محور می‌شود. از این رو لازم است زمینه تغییر در نظام آموزشی و تبدیل آن به یک نظام پویا فراهم شود تا دست یابی به موفقیت‌های بعدی در مراکز آموزشی حتمی گردد.

هدف اصلی این کتاب، بهبود عملکرد مدرسه و ارتقاء کیفیت آموزشی به منظور پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و افزایش اثربخشی و کارایی در نظام آموزش و پرورش می‌باشد. این کتاب قابل استفاده اساتید، معلمان، مدیران، مدیران مدارس، دانشجویان و دانش‌پژنان و همه کسانی که با رویکرد یاددهی و یادگیری سر و کار دارند مفید باشد. از این روش به عنوان یک روش مطلوب آموزش در آموزش و یادگیری در مدیریت مدرسه، عصر هزاره سوم بهره گیرند. در پایان از همه خوانندگان محترم تقاضا نمودیم نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس پست الکترونیکی ارسال نموده و مولفان را از اسرار ارزمند خود بهره‌مند سازند.

همانا تو هستی سمیع و علیم

که فرمای از ما قبول ای حکیم

Alimonnoor@Yahoo.com

پیشگفتار (۲)

به بسم الله الرحمن الرحيم است

گرت فتحي ز فتاح علیم است

در جهان امروز پژوهش و تحقیق، اساس و بنیاد همه پیشرفت‌ها و توسعه امور محسوب می‌شود. به طوری که «توانایی» در گرو «دانایی» است و می‌توان گفت بدون دانایی، توانایی بی‌گاهی ندارد. همان طوری که حضرت علامه ابوالفضائل حسن زاده آملی حفظه الله فرموده است :

منم آتشنه من که گر دانش بود آتش

مرا اندر دل آتش همی باشد نشیمنها

انتشارات «علیم نور» از همان تاسیس و شروع فعالیت خود، همواره تلاش و افری در جهت بسط و توسعه علوم و ادب و فرهنگ داشته است. به طوری که دستاوردهای متعددی در خصوص نشر امور علمی از خود به جا گذاشته است.

کتاب حاضر منبع مناسب، مفید و ارزشمندی برای سطح رشد و توسعه در مراکز آموزشی بویژه برای مدیران مدارس خواهد بود. مولفین که دارای سابقه تدریس طولانی در مراکز تعلیم و تربیت، می‌باشند. هدف اصلی این کتاب، بهبود عملکرد مدرسه و ارتقاء کیفیت آموزشی به منظور پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، کاهش اثربخشی و کارایی در نظام آموزش و پرورش می‌دانند.

انتشارات «علیم نور» این افتخار دارد که در زمینه نشر و توسعه علمی از نظرات ارزشمند مولف محترم بهره مند گردیده و این افتخار را دارد که کتابی از مولفین را به چاپ برساند. امید است استادان، دانش پژوهان و صاحب نظران، جهت اصلاح بیشتر کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار، از ارائه پیشنهادات و نظرات خود به این مرکز دریغ ننمایند.

Alimonnour@Yahoo.com

«مدیریت انتشارات علیم نور»

مدیریت به:

این مجموعه را در کمال افتخار تقدیم می نمایم به:

- حضرت صاحب الزمان (عج)
- به بنیان گذار جمهوری اسلامی ایران - خیر بر انقلاب
- به رهبر فرزانه ام سید علی خامنه ای
- به بارگاه ملکوتی ثامن الحجج
- به خانواده معزز شهدا و ایثارگران
- به ایران و مردمان مهرورز ایران
- به آنان که در راه کسب دانش راهنمایم بودند.
- به آنان که آزادی و کرامت انسانی را پاس می دارند.
- به آنان که در سودای تامین امنیت ایران تلاش می ورزند.
- به آنان که نفس خیرشان و دعای روح پرورشان بدرقه ی راهم بود.
- الهیای من کمک کن تا بتوانم ادای دین کنم و به خواسته ی آنان جامه ی عمل بپوشانم.
- پروردگارا حسن عاقبت، سلامت و سعادت را بر ایاتان مقدر نما.
- خدایا توفیق خدمتی سرشار از شور و نشاط و همراه و همسو با علم و دانش جهت پیشرفت پایایی ایران اسلامی عنایت بفرما.

مولفید

من ایرانیم، ایرانی؛

اینک آوردگاه زمانه ام فرا می خواند: یکپاره آتشم با شعله های فروزان دانش و فن، ایمان به وطن و همچنان در کار ساختن و نیک پرداختن، با اتحاد و همت و خدمت کار آفرینان؛ یا دل، یا جان. اکنون دلم، اما بی قرار سرودن آهنگ دیگری است. دلتنگ یک تولد دیگر. آیا چگونه می توان حال و میهن را دوباره به زیور سرفرازی آراست؟ من ایرانیم؛ می خواهم، می دانم و می توانم امروز اندیشه ام و کارم چون سرزمینم و تاریخم باشد با شکوه و پرغرور؛ و سینه های چون دشت های کویرگشوده، دستانم گشاده، قدم هایم استوار و صنعتیم چون فرهنگم پر آوازه و پر ثمر و جهان همچنان در حیرت از دانش، منش و روش ایرانی. من ایرانیم؛ مهر می ورزم، راستی را می شناسم، درستی را می ستایم، راه می گشایم و چاره می سازم.